

knotwilgen

natuurboekje
van

winter 2005

Hoi! Een knotwilg kan niet zonder kapper. Af en toe moeten de takken eraf. Anders wordt zijn kop te zwaar en zou hij omvallen of kapot scheuren. Dat is het einde van de wilg. Maar wordt een wilg om de zes, zeven jaar gekortwiekt, dan kan hij wel 100 worden. Bij elke knipbeurt krijgt hij een mooie punkkop met korte stoppels. Op zijn kop gaan weer jonge takken groeien. Dus: van boven is een knotwilg jong, van onder is hij oud.

Ga eens bij knotwilgen kijken. Wie weet worden ze net gesnoeid. Dat gebeurt in de winter.

Vroeger stond Nederland vol wilgen. Vooral langs rivieren, sloten en beken want wilgen houden van natte voeten. Wilgen groeien snel. De boeren konden het hout voor van alles gebruiken. Als brandstof voor verwarming of om te koken. En ook om er mooie klompen van te maken. Van dikke takken maakten de boeren een bezemsteel of een hek rond het weiland. Van dunne takken werden manden gevlochten. De boeren zaagden in de winter de takken af. Steeds op dezelfde hoogte. Op die plek kregen de wilgen een knoest. Zo is de knotwilg ontstaan.

De muren van huizen waren van gevlochten wilgentakken, opgevuld met leem en stro.

Ga eens op zoek naar een knotwilg.

Waar staat de knotwilg?

- langs een weg
- langs een weiland
- langs een sloot
- ergens anders: _____

De stam is

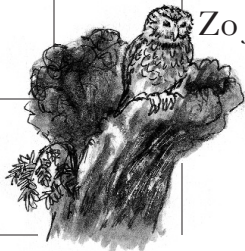
- ruw
- glad

De knoest is

- groot
- klein

Denk je dat de wilg er al lang staat?
Waarom denk je dat?

Groeien er takken uit de knoest?
Zo ja, wat voor kleur hebben de
takken? _____

Is de knotwilg kort- of langgeleden
gesnoeid, denk je?

Zie je gaten of spleten
in de stam of de knoest? _____

In en op een oude wilg leven vaak planten
en dieren.

Wat zie je op de stam of de knoest groeien?

- niets
- plant(en)
- mos
- korstmos
- iets anders: _____

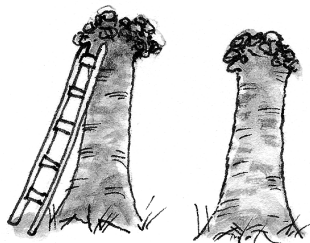
Zie je dieren of sporen van dieren?
Zo ja, wat voor dieren of sporen?

Een wilgentak krijgt heel snel wortels. Steek de tak in drassige grond (flink diep zodat de tak stevig staat) en er gaat een wilg groeien.

Wat ook kan: een wilgentak in een glazen vaas zetten. Dan zie je wortels uit de tak komen. En wat gebeurt er met de knoppen?

Al heel lang geleden kauwden de mensen op wilgenbast. Dat hielp tegen koorts en pijn. De stoffen die daarvoor zorgden zijn nageemaakt en zitten nu in onze aspirientjes.

Ook andere bomen kunnen knobomen worden zoals de populier, de els en de haagbeuk.

Post De vraag in het vorige natuurboekje was moeilijk. We vroegen of jullie wisten waarom de tongvaren vaker op de muren van gereformeerde kerken groeit dan op de muren van katholieke kerken. Onderzoekers zeggen dat dit komt doordat gereformeerde kerken minder verwarmd worden. Daardoor kunnen muren van deze kerken nattig zijn en tongvarens houden van nattigheid. De enige post hierover kregen we van Emmie die een tongvaren tekende.

Doe je mee? Wilgen hebben tenen. Wat is een wilgenteen? Teken een wilg met wilgentenen. Stuur of

mail je antwoord en tekening voor 27 januari 2006 naar Het Limburgs Landschap.

Knotwilgen-weetje Vroeger gebruikten boeren schilfers van een wilg als lucifer. Ze hielden die in de open haard en staken er hun pijp of (petroleum)lamp mee aan.

Stichting het Limburgs Landschap
postbus 4301, 5944 ZG Arcen
telefoon [077] 473 75 75
fax [077] 473 75 76

Samenstelling en tekst Ditte Merle
Tekeningen Wil Kroon

*Deze kinderbijlage is mogelijk
gemaakt door de Nationale Postcode
Loterij.*

*Extra natuurboekjes zijn voor scholen
en natuurgroepen gratis te bestellen bij
Het Limburgs Landschap.*